

Hans Kongelige Majestæts naadigste Beretning til Norges Riges Storting om Rigets Tilstand og Bestyrelse i den Tid, som er forløben, siden Nationens Repræsentanter sidst vare samlede.

Vi Oscar, af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Venders,

Gjøre vitterligt:

Overensstemmende med Rigets Grundlov skulde Hans Majestæt herved meddele det nu forsamlede Storting Beretning om Rigets Tilstand og Bestyrelse i den Tid, som er forløben, siden Nationens Repræsentanter sidst vare samlede:

Examen artium er i 1891 bestaaet af 236 Studerende mod 250 i 1890.

Højere og lavere Læreprøve samt Optagelsesprøve i Seminarierne er første Gang afholdt efter den nye Seminarlov.

Lov om abnorme Børns Undervisning er fra 1ste Juli 1892 sat i Kraft for de aandssvage.

En Revision af Lovgivningen om Skriffteiensomsretten og den kunstneriske Eiensomsret er under Forberedelse.

Restaurationsarbejderne i Trondhjems Domkirke har været fortsatte. Koret (Østskibet)

er taget i Brug som Menighedskirke, efterat Arbejderne med dets Indredning i dette Øiemed er afsluttede.

Restaurationen af Haakonshallen paa Bergenhus er ligeledes fortsat.

Den i forrige Aar nedsatte Kommission til at tage under Behandling Spørgsmaalet om en forandret Ordning af Geistlighedens Lønningssmaade m. v. har fortsat sit Arbeide.

Efter fortsat Salg af Dele af geistlige Embedsgaarde i Henhold til Lov af 19de Juni 1882 udgjorde Prestegaardsfondets Kapital den 30te Juni 1891 omtrent Kr. 2 111 800,00 og er saaledes i sidste Regnskabsaar steget med omtrent Kr. 309 600,00.

Oplysningsvæsenets Fonds Kapital, der den 30te Juni 1890 udgjorde Kr. 17 284 841,50, er i Regnskabsaaret 1890—91 gaaet op til Kr. 17 403 213,67, hvoraf ca. Kr. 2 090 000,00 tilhører forskellige Embeder og Bestillinger. Det geistlige Byggefonds Kapital, der ved Udgangen af Regnskabsaaret 1889—90 udgjorde Kr. 384 146,75 er i Aaret 1890—91 gaaet op til Kr. 425 140,32.

Det geistlige Enkepensionsfonds Kapital udgjorde den 30te Juni 1891 Kr. 4 143 125,89

og Fondets disponible Rentebeholdning samme Dag Kr. 270 297,66.

Det nordlandske Kirke- og Skolefonds Kapital udgjorde den 30te Juni 1891 Kr. 1 248 153,88.

I det sidst forløbne Aar er der meddelt naadigst Stadfastelse paa 20 nye offentlige Stiftelser eller Legater med en samlet Kapitalformue af Kr. 1 013 254,00.

Antallet af de for Høiesteret henstaaende upaadømte Sager, der ved Udgangen af 2den Session 1890 var 372, nemlig 19 kriminelle og 353 civile, udgjorde ved Udgangen af 2den Session 1891 285, nemlig 4 kriminelle og 281 civile.

Udgifterne ved Undersøgelse af Lovovertrædelser m. V., der i Budgetaaret 1889—90 udgjorde ca. Kr. 816 000,00, har i Budgetaaret 1890—91 andraget til ca. Kr. 906 000,00.

Fangebelægget i Rigets Strafanstalter har gennemsnitlig udgjort 632 mod 682 i 1890. Ved Udgangen af 1891 hensad i Strafanstalterne 640 Fanger, hvoraf 507 Mænd og 133 Kvinder.

Sundhedstilstanden var om Vaaren og henimod Aarets Slutning mindre god paa Grund af Influenzaepidemien, men har forøvrigt i det Hele været tilfredsstillende. Dødeligheden har været noget større end i de nærmest foregaaende Aar.

Høsten har i det hele været under, i de to nordligste Amter og navnlig i Finmarken betydeligt under, et Middelsaar. Forøvrigt i Riget er Høsten gennemsnitsvis nogenlunde som i et Middelsaar; Vintersæden gav tilfredsstillende Høst, men Vaarsæden og Poteterne navnlig med Hensyn til Kvaliteten adskilligt mindre end i et Middelsaar. Tørraaddenhed har vist sig almindeligt.

Skreifiskeriernes Udbytte har været adskilligt under middels, medens deres Værdi paa Grund af de usædvanlig høie Fiskepriser har været forholdsvis betydelig. Sildefiskerierne har med Hensyn til Fangstmængde givet et ringe Udbytte; det samme gjælder med Hensyn til Fangstværdien, om end i mindre Grad, da Priserne vare jevnt gode.

Industrien har for flere Grenes Vedkommende arbeidet under forholdsvis ret gunstige Vilkaar og der har i det hele taget hersket en livlig Virksomhed.

Handelsomsætningen med Udlandet har overhovedet været betydelig, fornemmelig for Indførselens Vedkommende, hvis Værdi er gaaet adskilligt op paa Grund af de høie Kornpriser.

For Trælasthandelen har det forløbne Aar været ugunstigt. Fiskehandelen har været ret livlig og noksaa fordelagtig.

For Skibsfarten har Konjunkturerne været uheldige. Handelsflaaden er bleven betydelig forøget.

Tilgangen paa Laanekapital var mindre end i 1890 og blev navnlig henimod Aarets Udgang meget knap, hvorfor Rentefoden er gaaet adskilligt op.

Udvandringen, der har været noget større end i 1890, er fremdeles betydelig.

Saavel Post- som Telegrafvæsenets Indtægter have befundet sig i rask Opgang. Derimod synes de statsunderstøttede Dampskibsselskabers Indtægter at have været i nogen Tilbagegang.

Arbejdsdriften ved de af Stortinget bevilgede Vei- og Vandbygningsarbejder er foregaaet i det væsentligste overensstemmende med den for samme lagte Plan. Man har dels iværksat, dels forberedt Iværksættelse af Arbejder paa de besluttede nye Jernbaneanlæg, ligesom Arbeidet paa Kanalanlægget Ulefos—Strengen nærmer sig sin Afslutning. De bevilgede Arbejder til Forbedring af Havneforhold og Seilløb paa Kysten ere under Udførelse.

Forsikringssummerne for de i den almindelige Brandforsikrings-Indretning forsikrede Bygninger udgjorde den 1ste Juli 1891 for Kjøbstad-Afdelingen Kr. 488 818 830,00 og for Land-Afdelingen 298 527 250,00

tilsammen Kr. 787 346 080,00

Kjøbstad-Afdelingens opsparede Fond udgjorde ved Udgangen af 1891 omtrent Kr. 4 750 000,00, medens Land-Afdelingen til samme Tid viste et Underskud af omtrent Kr. 135 000,00.

Beholdningen udgjorde den 31te December 1891 for Kjøbstad-Afdelingen Kr. 5 061 983,18 og for Land-Afdelingen Kr. 22 566,60.

Trykningen af den nye Matrikul er tilendebragt for de 5 sydlige Stifter og antages at ville være fuldført for det hele Rige inden Midten af indeværende Aar.

Rigets Toldintrader, der for indeværende Budgettermin er anslaaede til Kr. 21 300 000,00, har i Aaret 1891 udgjort Kr. 22 745 000,00.

Brændevinsafgiften, der for Budgetterminen 1890—91 var anslaaet til Kr. 3 600 000,00, har for samme Tidsrum udgjort Kr. 4 619 000,00, hvori fragaar Kr. 541 000,00, nemlig Afgiftsgodtgjørelse for udført Brændevin Kr. 508 000,00 og for Brændevin denatureret til teknisk eller videnskabeligt Brug Kr. 33 000,00.

Maltafgiften, der for Budgetterminen 1890—91 var anslaaet til Kr. 2 000 000,00, har i samme Tidsrum udgjort Kr. 2 430 000,00, hvori kommer til Fradrag Kr. 78 000,00 som Skattegodtgjørelse for til Udlandet udført Øl.

Kongsberg Sølvværk har i Budgetaaret 1890—91 givet en Produktion af 4 661 kg. fint Sølv.

Ved Myntindretningen paa Kongsberg er i 1891 udmyntet for Statskassens Regning Kr. 250 000,00 og paabegyndt yderligere Udmyntning af Kr. 450 000,00 i forskjellig Skillemynt.

Statskassens Aktiver, som ved Udgangen af 1890 udgjorde omtrent Kr. 58 227 200,00, beløb sig ved Udgangen af 1891 til ca. Kr. 58 358 000,00.

Statskassens kontante Beholdning, som ved Udgangen af 1890 udgjorde Kr. 14 547 000,00, var ved Udgangen af 1891 gaaet ned til Kr. 13 957 000,00.

Rigets Statsgjæld, der ved Udgangen af 1890 udgjorde Kr. 116 312 000,00, beløb sig ved Udgangen af 1891 til Kr. 115 850 000,00.

Hypothekbanken har for 1891 udstedt en Serie $3\frac{1}{2}$ % rentebærende Obligationer til Paa-lydende Kr. 6 000 000,00, hvoraf ved successive Salg indtil Aarets Udgang er afhændet Kr. 2 036 800,00. De ved disse Salg opnaaede Nettokurser har varieret mellem 99 % og $92\frac{1}{2}$ %. Hypothekbanken har i 1891 udlaant Kr.

4 189 300,00, hvoraf dog Kr. 694 900,00 er likvideret ved Inddragning eller Konvertering af ældre Restlaan.

Gennemførelsen af den nye Armeorganisation er i det forløbne Aar fortsat efter den vedtagne Plan.

Armeens Vaabenøvelser fremnedes som sædvanligt.

Krigsmateriel af de forskjellige Slags er tilvirket og anskaffet for de til Raadighed stillede Midler.

De til Befæstningsværkerne paa Oskarsborg fornødne pantserbrydende Kanoner ere bestilte og ville blive leverede inden Udgangen af Budgetaaret.

Forberedende Arbejder til Anlæg af et Batteri paa Haøen ere satte i Gang for de af Forsvarsforeningen hertil skjænkede Midler.

Den geografiske Opmaaling fortsattes i Nordlands Amt, hvorhos Ombefaring fandt Sted i 5 Amter.

Kroking af Finmarkens Amt fortsattes i Alten og Tanens Prestegjæld.

Hydrografiske Undersøgelser fortsattes paa Sydskysten indtil Farsund samt mellem Hitteren og Frøien og udenfor Brønnø.

Dyblodningen er naaet over Loppenhavet til Nord af Sørøens Østpynt.

En Del Misvisningsobservationer toges.
7 nye Karter udkom.

Ved Marinens Hovedverft er Torpedobaadene No. 6 og 7 af 1ste Klasse „Orm“ og „Oter“, fuldførte samt Dampkanonbaad No. 3 af 1ste Klasse, „Viking“, under Fuldførelse; Arbejdet paa Dampkanonbaad No. 8 af 2den Klasse, „Æger“, er paabegyndt. Ved Akers mekaniske Verksted i Kristiania er Chefs- og Redningsskibet „Heimdal“ under Bygning for Marinen.

Til Øvelse for Officerer og Mandskaber er foruden Øvelser paa Exercerskibet „Desideria“ foretaget Togt med Dampkorvetten „Nornen“ og Seilkorvetten „Alfen“ samt med en Afdeling Kystforsvarsmateriel. Torpedoøvelser er udførte i Tønsbergfjorden. Damp-

kanonbaaden „Ellida“ er fortiden paa Tøgt i Middelhavet.

En Komité er nedsat til Behandling af Spørgsmaal vedkommende Udskrivningen til Søværningen, herunder indbefattet Kystvernet.

Fyre er tændte paa Rauø i Vilnesfjord, Nordre Bergenhus Amt, og Fladø, Søndre Bergenhus Amt, hvorhos Taagesignalapparat er traadt i Virksomhed paa Oxø og en Taageklokke paa Grønningen. Nogle Fyre er for-

andrede og forstærkede, og 17 Fyrlamper anbragte, væsentlig i Fiskeridistrikterne.

Nye Merker og Fortøiningsindretninger er anbragte paa forskjellige Steder af Kysten.

Antallet af Revisionsdepartementets uafgjorte Regnskaber, der var steget allerede i Aaret 1890, er i nogen Grad yderligere forøget i Løbet af det sidste Aar.

Hans Kongelige Majestæt forbliver Norges Riges Storthing med al Kongelig Naade og Yndest velbevaagen.

Givet paa Stockholms Slot den 2den Februar 1892.

Under Vor Haand og Rigets Segl

Oscar.

(L. S.)

O. Blehr.

Lehmann.